

Bu makaleye atıfta bulunmak için/To cite this article:

PASLI, M.M. ZERE, S. (2020). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin 'Kış Turizmi' Kavramına Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi Giresun İli Örneği. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24 (1), 75-88

Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin 'Kış Turizmi' Kavramına Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi Giresun İli Örneği (*)

Mehmet Mert PASLI (**)

Semih ZERE (***)

Öz: Turizm gelişmekte olan ülkeler için önemli bir kalkınma opsiyonu olarak görülmektedir. Son yıllarda turizm sektörü dünyada ve Türkiye'de hızla gelişmektedir. İnsanların çevreye olan ilgisi giderek artan bir duyarlılığa dönüşmektedir. Türkiye kitle turizmde dünyada önde gelen ülkelerden biridir ancak alternatif, alternatif turizm türleri açısından yüksek potansiyele sahip olmasına rağmen bu potansiyelini gerçek anlamda kullanamamaktadır. Türkiye turistlerin farklı ihtiyaçlarını karşılayabilecek kültürel, tarihi ve doğal güzelliklere sahip, turizmin birçok çeşidinin uygulanabileceği ülkelere birisidir. Türkiye'nin turizmde bölgeler arasındaki dengesizlikleri gidererek, turizmi yılın 12 ayına yaymak için alternatif turizm türlerine yönelmesi gerekmektedir. Alternatif turizm türlerinden bir tanesi de kış turizmidir. Kış turizmine katılım gösterenlerin sayısı zaman içerisinde artış göstermekle birlikte, turistik ürün olarak uzun süredir dünya turizmde yer almaktadır. Türkiye kış turizmi açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Araştırmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırma kapsamında 2019 yılında Giresun Üniversitesi Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümünde lisans eğitimi gören öğrencilere Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) uygulanmıştır. Araştırmada Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) kullanılarak turizm eğitimi alan katılımcıların "Kış Turizmi" kavramı hakkında bilişsel yapılarını analiz etmek amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin bilişsel yapıları incelendiğinde Uludağ, Palandöken ve Erciyes destinasyonları diğer destinasyonlardan önde sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kış Turizmi, Alternatif Turizm, Kelime İlişkilendirme Testi

Examining the Cognitive Structures of the Students of Tourism Students for the Concept of "Winter Tourism", the Case for the City of Giresun

Abstract: Tourism is considered as an important option for the prosperity of developing countries. The tourism industry has been developing rapidly in Turkey as well as in the rest of the world in recent years. Environmental awareness has been increasing. Although Turkey is one of the leading countries in the world for mass tourism and despite having a high potential for alternative tourism, it hasn't been fulfilling this potential. Turkey can accommodate a variety of needs for tourists as well as having historical, cultural and natural

*) Bu makale 19-21 Aralık 2019 tarihleri arasında Erzurum'da düzenlenen 1. Uluslararası Kış Turizmi Kongresinde sunulan ve kongre özet kitapçığında yayınlanan çalışmanın genişletilmiş halidir.

**) Dr. Öğr. Üyesi Giresun Üniversitesi, Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümü (eposta: mert.pasli@giresun.edu.tr)

 ORCID ID. <https://orcid.org/0000-0003-0323-0461>

***) Yüksek Lisans Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı (eposta: semih2886@gmail.com) ORCID ID. <https://orcid.org/0000-0002-2922-1056>

Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun hazırlanmıştır iThenticate® intihal incelemesinden geçirilmiştir.

beauty and a country where different types of tourism can exist. In order to eliminate the imbalance in regions for tourism and spread it throughout the year, Turkey should move towards alternative tourism. One kind of alternative tourism is winter tourism. Participation in winter tourism has been increasing every year and it has been a product which has existed for a long time. Turkey has a great potential for winter tourism. In this research qualitative method has been used. In scope of research Word association method (KIT) has been used amongst undergraduate students in Giresun University Bulancak School of Applied Sciences. The purpose of the research, is to analyse the winter tourism concept of cognitive structure by participants, who study tourism with the word association method. This study shows that when the cognitive structures of students are examined, Uludağ, Palandöken and Erciyes destinations have been rated ahead of other destinations.

Keywords: Winter Tourism, Alternative Tourism, Word Association Test.

Makale Geliş Tarihi: 11.01.2020

Makale Kabul Tarihi: 08.03.2020

I. Giriş

İnsanların düşünce ve davranış tarzlarında, turistik hareketliliklerinde değişimler sonucu turistler deniz-kum-güneş turizm etkinliğinin dışına çıkarak kültür turizmi, kırsal turizm, macera turizmi, kış turizmi vb. gibi alternatif turizm türlerine yönelmeye başlamıştır (Akış Roney, 2018).

Son yıllarda turizm sektöründeki gelişmeler ile insanların dinlenme ve eğlenme amaçlı katıldıkları turizm türlerinde de değişimler meydana gelmektedir. Turizmin geleneksel anlayışından uzaklaşarak bireysel nitelik kazanmaya başlaması ve çevresel değerlere yönelik koruma duyarlılığının artması ile çevreye saygılı alternatif turizm türleri gelişmeye başlamıştır (Sirel, 1995).

Alternatif turizm, doğal turizm etkinlikleriyle sürdürülebilir kalkınma için ideal araçlar sunmaktadır. Alternatif turizm, sadece istihdam ve ticari amaçlı ekonomik gelir sağlamak değil, aynı zamanda yerel halkın sahip olduğu değerlere ve turistik kaynaklara saygı duyan, koruyan ve halk ile turistler arasında olumlu bir iletişim kurulmasını sağlamayı amaçlayan bir turizm türüdür (Jaakson, 1998). Alternatif turizm, “yeşil” turizm “doğaya yönelik” turizm, “bilinçli” veya “yumuşak(soft)” turizm ve ekoturizm olarak adlandırılmaktadır (Dowling, 1993).

Turizme yönelik talepler genellikle yaz aylarında yoğunlaşmaktadır. Bu yoğunluk deniz-kum-güneş şeklinde kitle turizmi adı altında kendini göstermektedir. Ancak son yıllarda insanlar tatillerini yaz aylarının dışında kış aylarında da sürdürmeye başlamışlardır. Kış aylarında sürdürülen tatil talepleri giderek artmakta olup, turizm endüstrisinde gelişmiş olan ülkeler bu talebe uygun turistik çekicilik katan ürünler geliştirerek alternatif turizm türlerinden olan kış turizmi ortaya çıkmasına neden olmuştur (Zeydan ve Sevim, 2008)

Kış aylarında dağlık alanların gizemli ve çekici olması, insanları alternatif turizm türlerinden biri olan kış turizmine yönelmektedir. Kayak ve snowboard gibi sportif etkinlikler, bu etkinliklerle uğraşan adrenalin tutkunlarının kış turizmine yönelten diğer

önemli unsurlardır. Bu tür etkinlikler zaten doğayla ilgilenen ve stresten kurtulmak isteyen insanlar için oldukça çekici bir alternatif turizm türüdür (Üzel, 2003).

İnsanlar tatil yapmak, dinlenmek ve sağlıklı bir ortamda bulunmak adına ormanlık, dağlık ve karlı alanlara gitmektedir. Bu tür alanlara giden insanlar doğa araştırması, gezi, yürüyüş, tırmanış ve kış sporları gibi etkinliklerini gerçekleştirirken kış sporlarının ve kış turizminin birbirine bağımlı, yaygın bir şekilde yapılmasına neden olmuştur (Mursalov, 2009).

Kar ve kış sporları turizmi dünya turizm endüstrisi içinde hızla gelişmekte olup, birçok ülkede daha iyi bir yaşam kalitesi için kilit bir unsurdur. Aynı zamanda kış turizmi dünya turizm endüstrisi içinde hızla gelişmektedir. Modern kış sporları etkinlikleri arasında kayak/snowboard en popüler sportif faaliyetlerdir. Bu faaliyetleri gerçekleştiren insanlar doğal güzelliklerin tadını çıkarmayı, kalabalıktan ve stresten uzaklaşmayı, sosyalleşmeyi, farklı insanlar tanımayı ve risk alıp farklı heyecan yaşamayı amaçlamaktadır (Alexandris, Kouthouris, Funk & Giovani, 2009). Ayrıca kış sporlarına yönelik planlanan turnuvalar kış turizmi etkinliklerini gerçekleştirmek isteyen turistlere bir çekicilik katmaktadır. Bununla birlikte kış sporlarının (kayak, snowboard vb.) gerçekleştirilmesi ile ziyaretçileri ağırlayabilme kapasitesine sahip olan bölgeler hem ekonomik hem de kış sporlarına yönelik çalışmaların gelişmesine katkı sağlamaktadır (Green ve Chalip, 1998).

Kar yağışlarına bağlı olup, kış sporları etkinliklerinin gerçekleştirildiği bir alternatif turizm türü olan kış turizmi, yükselti ile eğimi uygun olan ve bol kar yağışı alan dağların uygun alanlarında kış sporlarına ait etkinliklerin (kayak, snowboard vb.) gerçekleştirilmesi için konaklama, eğlenme, yeme-içme, gezme-görme, pistler, mekanik tesisler gibi gerekli şartlara sahip olan ve yıl içerisinde belirli dönemlerde gerçekleştirilen bir sistemler bütünüdür (Ülker, 1992; İncekara, 1998; Doğaner, 2001; Won ve Hwang, 2009). Mekanik tesisler kayakçıların farklı noktalardan kayak yapabilmesi amacıyla kayakçıların farklı noktalara taşınmasına yönelik; teleferik, teleski, telekabin, telesiyej gibi mekanik düzenlemelerden oluşan tesislerdir (Hazar, 2007).

II.Dünya'da Kış Turizmi

Dünya'da kayak alanlarına sahip 67 ülke var olup dünya çapında yaklaşık 2000 kayak merkezi tespit edilmiştir. Kış turizmi destinasyonları uzun zamandır gerçekleştirilmekte olup insanlar daha çok Doğu Avrupa'ya ve Çin'e gitmektedir. Son zamanlarda kış turizmi dünya genelinde yayılarak Kıbrıs, Yunanistan, Hindistan, İran, İsrail, Lübnan, Lesoto, Fas, Yeni Zelanda, Pakistan, Güney Afrika, Türkiye gibi birçok ülkede gerçekleştirilmektedir (Vanat, 2019).

Kış turizmi, daha çok kayak sporuna odaklanan bir turizm türüdür. Ancak bununla sınırlı kalmayan kış turizmi karlı ve eğimli coğrafyalara yapılan seyahatler, konaklama ve diğer hizmetleri de kapsamaktadır. Kış turizminin ilk olarak İsviçre'de 1864'te St. Moritz'de ortaya çıktığı kabul edilmektedir. İlk kış sporları kızak, körling ve buz pateni olarak bilinmektedir. 1911'de ilk yokuş aşağı kayak yarışmaları Crans-Montana'daki

Plaine Morte buzulu üzerinde yapılmıştır. 1921’de ilk modern slalom yarışı Mürren’de yapılmıştır. Avusturya’da 1906’da ilk kayak okulu açılmıştır. 1930’larda çeşitli yerlerde kayak okulları ve kayak kulüpleri açılmıştır. 1936’da ilk teleski, 1947’de ise ilk telesiyej kurulmuştur. Daha sonraki yıllarda kış sporlarının giderek daha popüler hale gelmesi ile yörede yaşayan yerel halk, kış turizminin sunduğu fırsatları keşfetmiştir. Kış turizmi, İkinci Dünya savaşıdan sonra da giderek büyük bir sektör haline gelmiştir (Vanat,2019; Shackley, 2006).

Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ile Orta ve Batı Avrupa ülkelerinden Avusturya, İsviçre, Fransa, İtalya, Almanya ve Andora gibi Avusturya-İsviçre sınırına yakın olan Bavaria Alpleri de kış turizm potansiyeli olarak oldukça gelişmiş ve tatmin edici düzeydedir. Bunların yanı sıra Doğu Avrupa ve Balkanlarda yer alan Rusya, Bulgaristan, Romanya ve Çekya ile Polonya sınırlarına yakın olan Spindleruv Mlyn’da kış turizmi severlerinin ilgisini çekmektedir. Ayrıca bu yerler turistler açısından çekicilik arz eden bir destinasyona sahiptir (İncekara,1998; Ülker, 1992; Ağger, 2011; Demiroğlu, 2014).

III. Türkiye’de Kış Turizmi

Türkiye, iklimi coğrafyası, mozaik kültürü ve son yıllarda diğer turizm türlerinden elde ettiği deneyimlerle, kış turizmine yönelik gerçekleştirilen projelerle dünyada ilgi görmeye başlamıştır. Türkiye, Alp-Himalaya sıradağları üzerinde olup, yüzölçümünün çoğunluğunda dağlık alanlara sahip bir ülkedir. Alp-Himalaya sıradağlarının Türkiye’deki uzantıları Beydağları, Toroslar, Balkanlar, Aladağlar, Munzurlar, Cilo ve Sat dağları ile Kaçkarlar, Avrupa’daki Alplerle aynı zaman diliminde oluşmuşlardır. Türkiye’de bulunan Nemrut, Süphan, Ağrı, Erciyes, Hasan Dağı gibi volkanik dağların, Alp dağlarında benzerleri tipte yoktur. Ayrıca kış mevsimi süresince, kar yağışı 4-6 ay kadar süren bu dağlarımız karlarla kaplı kalmaktadır. Bu özelliğiyle de kış turizmine yönelik büyük potansiyele sahiptir (İncekara, 1998).

Türkiye, yeryüzü şekilleri bakımından kış turizmi için oldukça elverişli yüksek alanlara sahiptir. Dağların kayak pistlerine uygun eğim ve uzunlukta çok sayıda yamaçları bulunmaktadır (Doğaner, 2001). Türkiye’nin ortalama yükseltisi 1132 m.’dir. Ortalama yükselti batıda 500 m, orta kesimde 1000 m Doğu Anadolu’da ise 2000 m’yi bulmaktadır. Batıdan doğuya doğru gidildikçe artan yükselti en doğuda Ağrı Dağı’nda 5137 m ile son bulmaktadır. Bu iki uç arasında 1000 m’nin üzerinde kalan dağ ve zirve sayısı 435’i bulmaktadır. Bu durum Türkiye’nin dağlık bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir (Somuncu, 2002).

Türkiye’de ilk olarak kayak eğitimi, Rus askeri keşif birliklerinin Sarıkamış’ta kayağı ulaşım aracı olarak kullanması için eğitilmesiyle başlamıştır. Aynı amaçla 1914 yılında Avusturya’dan getirilmiş olan iki subayın Türk askerlerini eğitmesiyle devam eden süreç Cumhuriyet öncesinde Palandöken dağının yamaçlarında Türk askerlerinin kayakçı muharip sınıf olarak eğitilmesiyle başlamış olan kayak eğitimi, askeri birliğin çekilmesinin ardından sivil halkın eğitilmesiyle devam etmiştir. Türkiye’de “Dağcılık ve Kış Sporları Federasyonu” kurularak kış sporlarının desteklenmesi amaçlanmıştır. Federasyonun düzenlemiş olduğu kayak yarışmalarıyla Erzurum, Kayseri, Ankara gibi

şehirlerde gençlerin kış sporlarına ilgisini arttırmış ve kış sporlarına yönelik kulüpler kurularak kış sporlarının gelişmesine imkân sağlamıştır (Doğaner, 1997; Demiroğlu, 2014).

Dağcılık ve Kış Sporları Federasyonu, 1936 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü içinde ilk kurulan spor federasyonlarından birisidir. Bu federasyon Türk kayağının alt ve üst yapılarını kurmuştur. 1960-1965 yılları arasında Uludağ, Erciyes, Palandöken, Sarıkamış ve Bitlis öncelikli kayak merkezleri olarak kabul edilmiş olup, buralara mekanik tesisler kurularak gerekli kayak malzemeleri temin edilmiş ve özel eğitim almış öğretmenler bu bölgelere getirilerek hem de kış turizmi faaliyetleri hem de kış turizmi hareketliliğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır (Ülker, 1992; Koşan, 1994). Palandöken, uluslararası turizm pazarında başta Ruslar olmak üzere yabancı turistlerin ilgi göstermesi ile Doğu bölgelerimizde kar merkezlerinin açılması itibarıyla başarılı olunabileceğini kanıtlamıştır (Yücel, 2005).

Türkiye, sahip olduğu doğal kaynakların yanı sıra kış turizmine uygun mevsim ve kış turizmine yönelik faaliyetleri gerçekleştirilebilecek potansiyele sahip olmasından dolayı başta Rus ve Avrupalı turistler olmak üzere kış turizmini tercih eden turistler tarafından ziyaret edilmektedir. Türkiye'nin birçok ülkeye nazaran tercih edilmesinde yer alan bu sebeplerinin yanında sahip olduğu bir diğer özelliği ise coğrafi konum avantajıdır. Kış aylarında uzak yerlere gitmekten ziyade yakın yerleri tercih eden turistlerin gelmesine neden olan coğrafi konum avantajı, yakın turistik destinasyonların tercih edilmesiyle açıklanabilmektedir (Tür, 2018).

Kış turizmi, belirli yükseklik ve eğime sahip, kayak ve diğer yürüyüş, tırmanış gibi etkinliklerin yapılabilmesine imkan sağlayan yerlerin varlığını öncelikle gerekli kılar. Kayak yapılabilmesi için uygun kaliteli kar varlığı ve kar kalınlığı da, kış turizminin en önemli bileşenleri arasındadır. Karın uzun süre bir bölgede kalması, kayak yapılan süreyi artıracaktır (Katkat ve Mızrak, 2010).

Türkiye de kış ayları boyunca karla kaplı yüksek dağlara sahiptir. Bu dağların bazılarında bulunan kayak merkezleri Avrupa'nın sayılı kış turizmi merkezlerinden olabilecek düzeydedir. Türkiye'de kış turizmini geliştirmek için bazı "Kış Turizmi" merkezleri ilan edilmiştir. Bu amaçla ilk olarak 1987 yılında Bolu-Koroğlu Dağları turizm alanı kapsamında kalan Kartalkaya ilan edilmiştir (Doğaner, 2001). Daha sonraki yıllarda turizmde çeşitliliği sağlamak, turizmi tüm yıla yaymak ve değişen turistik taleplerin karşılanması amacıyla ülkemizde 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca kış sporları temalı 29 adet TM/KTKGB ilan edilmiştir (ktb.gov.tr).

Palandöken kayak merkezi; 70 km uzunluğunda ve 25 km genişliğindedir. Erzurum'un güneyinde olup, dağların yükseltisi tabanda 2000 m'den başlayıp 3176 m'ye kadar yükselmektedir ve kayak mevsimi Kasım ayında başlayıp Nisan ayına kadar 5 ay boyunca devam etmektedir (Koşan, 1994). Uluslararası Kayak Federasyonu tarafından tescil edilmiş slalom ve büyük slalom yarışları için iki pist yer almaktadır. Kayak merkezinde yer alan pistlerde 10 telesiyej, 1 teleski, 2 baby lift, 1 gondol lift hizmet vermekte olup, Gondol lift ile 1000 metrelik bir tırmanışla Ejder Tepesi'ne

ulaşılmaktadır. Ayrıca 2 adet 5 yıldızlı, 1 adet 4 yıldızlı, 1 adet 3 yıldızlı otel bulunmaktadır (erzurum.ktb.gov.tr).

Uludağ kayak merkezi; Bursa iline 36 km uzaklıktaki Uludağ, Türkiye'nin en gözde kış spor merkezlerinden biridir. Uludağ'ının kuzeyinde yer alan irili ufaklı birçok vadi çanağı kış sporları etkinlikleri için elverişlidir (Ülker, 1992). "Tur kayağı" ve helikopterli kayak" uygulamaları açısından uygun şartlara sahip olan Uludağ, kayak merkezinde kayak dışında buz pateni, kar motosikleti, snowboard ve big foot gibi etkinliklerde yapılabilmektedir (bursa.ktb.gov.tr).

Kartalkaya kayak merkezi; Bolu iline 38 km uzaklıktaki Köroğlu Dağı turizm alanındadır. Kayak alanı 1850-2220 m yükseklikte yer alan almaktadır. Kayaklı koşu (cross-country), tur kayağı ve Alp kayağı gibi etkinliklere uygun olan Kartalkaya kayak merkezi, yılın 4 ayı (Aralık-Nisan)'da kayak yapmaya elverişlidir (bolu.ktb.gov.tr). Ayrıca kayak alanında farklı tarzda kış spor etkinlikleri gerçekleştiren sporcular için 15 taşıyıcı tesis ve 23 pist yer almaktadır (Demiroğlu, 2014).

Erciyes kayak merkezi; Kayseri il merkezine 25 km uzaklıkta olup, Erciyes Dağının 1800-3000 m arası yükseklikleri arasında yer almaktadır. Ortalama 120 gün kar süresi, kayak alanı elverişliliği ve çıkış tehlikesinin olmadığı (Demir, 2000) Erciyes kayak merkezinde 23.750 m uzunluğunda ve saatte 26.750 kişi taşıma kapasitesine sahip olan teleferik sisteminin yanı sıra 2'si gondol 18 mekanik tesis ağı ile farklı noktalarda kayak yapılabilmektedir (kayseri.ktb.gov.tr ; Özçoban, 2019).

Sarıkamış kayak merkezini diğer pistlerden ayıran en önemli özelliği bölgeye yağın kar tipidir. Kayak sporu açısından önem arz eden toz kristali dünyada sadece Alplerden sonra Sarıkamış'ta görülmektedir. 25 km uzunluğuna sahip olan pistler yer almaktadır. Ayrıca 200 m'lik de snowboard pisti mevcuttur (sarikamis.gov.tr). Sarıkamış'ta Cıbiltepe kayak tesisi ve Osman Yüce Kayak ve Kamp Eğitim tesisleri olmak üzere iki tesis bulunmaktadır (Aydın, 2007). Cıbiltepe (Bayraktepe) Kayak merkezi 2634 m yükseklikte olup, konaklama ve mekanik tesisler 2150 m'de bulunmaktadır (Demir ve Alım, 2016). Cıbiltepe kayak tesisinde saatte 2.400 kişiyi taşıyabilecek kapasitede ve toplamda 6.344 m uzunluğunda 4 mekanik tesis (1437 m, 1807 m, 1650 m, 1450 m) ile 9 adet kayak pisti yer almaktadır. Ayrıca 1 adet 5 yıldızlı, 1 adet 4 yıldızlı, 7 adet 3 yıldızlı, 3 pansiyon ve 4 adet de apart otel bulunmaktadır (Çalışkan, 2014; kars.ktb.gov.tr). Osman Yüce Kayak ve Kamp Eğitim Tesisi ise, daha çok sporcuların tercih ettikleri tesistir. 1200 m uzunluğunda bir pisti olmakla beraber saatte 750 kişi taşıma kapasitesine sahip 844 m uzunluğunda mekanik tesis yer almaktadır (Aydın, 2007). Türkiye'de yukarıda bahsedilen ulusal çaplı beş büyük kayak merkezinin dışında küçük-orta büyüklükte başka kayak merkezleri de yer almaktadır. Bölgesel nitelikte hizmet vermekte olanların yanı sıra yerel pazarlara da hitap eden bu kayak merkezlerinde genelde spor ve rekreasyon amaçlı etkinlikler yapılmaktadır (Demiroğlu, 2014).

Kış turizmi, kış sporlarına yönelik organizasyonları, etkinlikleri, konaklama ve mekanik tesislerini taşıyabilecek coğrafi alanlarda gerçekleştirilebilen bir turizm türüdür. Türkiye'de, kış turizminin gerçekleştirilmesindeki en önemli unsurlardan biri olan eğitim

ve yükseklik açısından elverişli alanlar mevcuttur. Türkiye’de turizmde çeşitliliği arttırmak ve 12 aya yaymak için geliştirilen alternatif turizm türlerinden biri olan kış turizmi açısından önem taşıyan bu alanların birçoğu kış turizmi merkezi kapsamında turistik çekicilik destinasyonu bakımından değerlendirilmeye başlanılarak yerli ve yabancı turistler tarafından ziyaret edilmeye başlanılmıştır. Kentlerde stresli yaşamdan, gürültü ve hava kirliliğinden, monotonlaşmış bir yaşamdan uzaklaşıp, doğayla baş başa kalmak, temiz hava, sakin ortam ihtiyacı ve farklı heyecanlar arayan insanlar, popülaritesi gün geçtikçe artan; dağ tırmanışı, snowboard, buz pateni, kayak gibi kış sporları etkinliklerine katılmak amacıyla kış turizmi merkezlerine seyahatler gerçekleştirilmektedir. Öyle ki gün geçtikçe insanların hem turistik seyahatlerinde ve hem de sportif etkinliklerinde yer almaya başlayan kış turizm merkezleri bilimsel araştırmalar açısından önem arz etmeye başlamıştır.

IV.Yöntem

Kitle turizminin doğaya ve çevreye verdiği zararı azaltmak, turizmde bölgeler arası dengesizliği gidermek ve turizmi on iki aya yaymak için alternatif turizm türlerinin önemi artmaktadır. İnsanların alternatif turizm türlerine karşı tutum ve davranışlarının bilinmesi hatta turizm eğitimi alan öğrencilerin ilgili kavrama yönelik tutum ve davranışların incelenmesi önem arz etmektedir.

Literatür incelendiğinde destinasyonlarla ilgili Kış Turizmi araştırmaları mevcuttur. Araştırmanın konusu “Kış Turizmi” kavramının turizm eğitimi gören öğrenciler tarafından nasıl algılandığı ve bu algıları nasıl ifade ettikleridir.

Araştırma bu yönüyle literatürde “Kış Turizmi” kavramını inceleyen araştırmaların eksikliğini gidermesi ve gelecek çalışmalara yardımcı olması açısından önem arz etmektedir.

Araştırma kapsamında öğrencilerin görüş ve bilişsel algılarının daha kolay öğrenilmesini sağladığı için kelime ilişkilendirme testi uygulanmıştır (Şimşek, 2013).

Araştırma, 2019 yılında Giresun Üniversitesi Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümünde lisans eğitimi gören 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilere uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Kelime İlişkilendirme Testinden (KİT) yararlanılarak turizm eğitimi alan öğrencilerin “Kış Turizmi” kavramı hakkında bilişsel yapılarını analiz etmeyi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümünde lisans eğitimi gören aktif öğrenci sayısı 219 kişidir. Araştırma kapsamında 160 öğrenciye kelime ilişkilendirme testi anketi yapılmıştır. Araştırmanın örneklemindeki öğrenci sayısı evreni temsil etmektedir.

Kelime İlişkilendirme Testi (KİT), katılımcıların kavramla ilgili nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımını, diğer kavramlarla olan bağlantısını ölçmeye yarayan tekniklerden biridir. Kelime ilişkilendirme testi, sosyal bilimler ve eğitim bilimleri başta olmak üzere birçok farklı bilim alanında kullanılmaktadır. Uygulamada her bir kavram bir satıra gelecek şekilde hazırlanmıştır.

Aşağıda Tablo 1’de Kelime ilişkilendirme testi ile algılamaları ölçmeye yarayan örnek bir sayfa düzeni verilmiştir;

Tablo 1. Kelime İlişkilendirme Testi Anket Örneği

Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....
Kış Turizmi.....

Kelime ilişkilendirme testi uygulanmadan önce öğrencilere test hakkında açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler verilirken onları yönlendirecek anlatımlardan, çalışmanın güvenilirliği açısından kaçınılmıştır. Öğrencilere test için bir dakika süre verilmiştir. Bu süre içerisinde Kış Turizmi kavramı ile ilişkili olduğunu düşündükleri kelimeleri cevap olarak yazmışlardır.

Anahtar kavramın alt alta on defa yazılma amacı, zincirleme cevap riskini önlemektir. Çünkü öğrenci her kavram yazımında anahtar kavrama tekrar dönmezse anahtar kavram yerine cevap olarak yazdığı kavramın aklına getirdiği kelimeleri yazabilir, bu da testin asıl amacına ulaşmasına engel olabilir (Polat, 2013).

Turizm alanında kelime ilişkilendirme testi ile yapılan bazı çalışmalar ise; Keskin ve Örgün tarafından (2015) yılında Ürgüp ilçesinde faaliyet gösteren dört ve beş yıldızlı otellerde çalışmakta olan iş görenlerin sürdürülebilir turizm kavramı hakkındaki bilişsel yapılarını, Keskin, Örgün, ve Akbulut, (2017) yılında gastronomi alanında eğitim alan öğrencilerin gastronomi kavramı hakkındaki bilişsel yapılarını, Doğan, Yücel Güngör ve Güngör (2018) yılında turizm meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik bilişsel yapılarını ölçmek amacıyla kullanılmıştır.

V.Bulgular

Araştırma ile ilgili ilk olarak araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin cinsiyet, sınıf ve turizm sektöründe daha önceden tecrübeye sahip olup olmadıklarına dair bilgiler yer almaktadır. Daha sonra ise katılımcıların kış turizmi kavramıyla ilişki kurdukları kelimeler ve kullanım sıklıkları tespit edilmiştir. Bu ilişkiye ait kelime bulutu görsel hale getirilmiştir. Son olarak öğrencilerin kış turizmi kavramıyla ilişki kurdukları destinasyonlar gösterilmiştir.

Tablo 2 Araştırmaya Katılanların Demografik Bilgileri

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	45	28.1
	Erkek	115	71.9
Sınıf	2. Sınıf	7	4,4
	3. Sınıf	59	36,9
	4. Sınıf +	94	58,8
Turizm Tecrübesi	Var	148	92,5
	Yok	12	7,5
TOPLAM		160	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde erkek öğrenci sayısının kadın öğrenci sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya son sınıfta veya okulu uzatan öğrencilerin katılımı diğer sınıflara oranla yüksek olurken, 2.sınıfa giden öğrenciler araştırmaya en az katılım gösteren gruptur. Araştırmaya katılan öğrencilerin turizm tecrübeleri incelendiğinde ise %92.5 oranla büyük bir çoğunluğunun turizm sektöründe tecrübesi bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Kış Turizmi Kavramıyla İlişki Kurdukları Kelimeler ve Kullanım Sıklıkları

Kelime	Sözcük Uzunluğu	Kullanım Sıklığı
1. Kayak	5	94
2. Uludağ	6	72
3. Kar	3	60
4. Soğuk	5	43
5. Palandöken	10	33
6. Dağ	3	27
7. Teleferik	9	26
8. Erciyes	7	25
9. Bursa	5	24
10. Erzurum	7	23
11. Kartopu	7	22
12. Kızak	5	22
13. Snowboard	9	22
14. Kayakmerkezi	12	21
15. Yayla	5	21
16. Tatil	5	20
17. Avcılık	7	19

Uludağ, Palandöken ve Erciyes gibi kış turizminin önde gelen destinasyonları buldukları şehirleri ile beraber diğer destinasyonlar ve şehirlerin önünde sıralanmıştır.

VI.Sonuç

Türkiye'nin turizmdeki en önemli yol haritalarından bir tanesi 2023 Turizm Strateji planıdır. Bu plana göre Türkiye'de turizmde bölgelerarası dengesizliği gidermek ve turizmi on iki aya yaymak için alternatif turizm türlerine önem vermektedir. Hatta aynı plana göre Kış Turizmi koridoru oluşturulmuştur. Türkiye, kış turizmi kapsamında dünyada önemli turistik merkezlerden biri olmak için stratejiler yürütmektedir.

Araştırma kapsamında turizm eğitimi alan öğrencilerin kış turizmi kavramına yönelik bilişsel algıları ölçülmüştür. Giresun ilinde yapılan bu çalışmada öğrencilerin bilişsel yapılarında Bursa-Uludağ, Erzurum-Palandöken ve Kayseri-Erciyes destinasyonları diğer destinasyonlardan önde sıralanmıştır. Ayrıca kayak, kızak ve snowboard gibi rekreasyon etkinlikleri diğer etkinliklerden daha sık ifade edilmiştir. Bu sonuçlara göre farklı destinasyonlarda kış turizmi merkezi oluşturulacaksa araştırma sonucunda çıkan rekreasyon etkinliklerini içermesi, o destinasyonun tercih edilmesinde rol oynayabilir. Özel sektör temsilcileri ve yatırımcılar tarafından bilişsel olarak ifade edilen kelimeler iyi analiz edilmelidir çünkü turistik destinasyonların pazarlanmasında bu etkenlerin turistik yatırımlara katkı sağlayacağı ön görülmektedir.

Keskin ve Örgün'ün (2015) yılında gerçekleştirdiği çalışmada da “Sürdürülebilir Turizm” kavramı incelenmiş, öğrencilerin kavramı doğru bir şekilde ifade edemedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da benzer bir sonuç olarak; “Kış Turizmi” kavramı öğrenciler tarafından destinasyonlar ve aktivitelerle ifade edilmeye çalışılmış, ancak kavramı tam olarak doğru ifade edemedikleri tespit edilmiştir.

Özellikle alternatif turizm türlerinde bu tür çalışmaların daha sık yapılarak kavramların bilişsel olarak öğrenciler tarafından nasıl algılandığı öğrenilmeli, eğitim kurumları tarafından yanlış ifadeleri düzeltilmelidir. Hatta bu hatalı kavram algılamalarını ortadan kaldıracak, eğitim programları düzenlenmelidir.

Genellikle fen bilimleri ve eğitim bilimleri alanlarında yaygın olarak kullanılmış olan KİT bu çalışmada olduğu gibi testin kurallarına uygun olarak turizm alanında alternatif bir ölçme değerlendirme aracı olarak kullanılabilir. Araştırmada Kış Turizmi kavramına yönelik olarak çalışma yapılmıştır. Başka alternatif turizm kavramları üzerinde çalışmalar yapılarak alanyazına katkı sağlanabilir.

Kaynaklar

Ağger, V. (2011). *Universiade 2011 Kış Oyunlarının Erzurum Kış Turizmi Potansiyeline Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum : Atatürk Üniversitesi.

Akış Roney, S. (2018). *Turizm Bir Sistemin Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara.

- Alexandris, K., Kouthoursi, C., Funk, D. & Giovani, C. (2009). "Segmenting Winter Sport Tourists by Motivation: The Case of Recreational Skiers" *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 18(5), 480-499.
- Aydın, D.A. (2007). "Sarıkamış'ın Kış Sporları Turizmi Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi" *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2(6), 203-209.
- Çalışkan, U. (2014). *Sarıkamış Kayak Tesisleri ve Konaklama Hizmetleri Müşteri Memnuniyeti Araştırması*. T.C. Serhat Kalkınma Ajansı.
- Demir, M. ve Alım, M. (2016). "Sarıkamış Bayraktepe (Cıbıltepe) Kış Sporları ve Turizmi Merkezine Ait Coğrafi Bir Değerlendirme" *Marmara Coğrafya Dergisi* (33), 241-275.
- Demir, M.K. (2000). *Kış Turizmi ve Kış Sporları Tesisleri Biçimlendirme Süreci için Veri Tabanı Modeli (Erciyes Dağı Tekir Yaylası Örneği)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Demiroğlu, C.O. (2014). *Kış Turizmi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Doğan, S., Yücel, G. M. ve Güngör, O. (2018). "Turizm Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Medyaya Yönelik Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla İncelenmesi", *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (1): 166-176.
- Doğaner, S. (1997). "Türkiye'nin Dağlık Alanlarında Kış Turizmini Etkileyen Coğrafi Etmenler" *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, (5), 19-44.
- Doğaner, S. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Dowling, K. R. (1993). *An Environmentally Based Approach To Tourism Planning: A Thesis Presented of Doctor of Philosophy* (Doctoral Dissertation), Murdoch University.
- Green, B. C. & Chalip, L. (1998). "Sport Tourism as the Celebration of Subculture" *Annals of Tourism Research*, 25(2), 275-291.
- Hazar, A. (2007). *Spor ve Turizm*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- İncekara, A. (1998). *Doğu Anadolu'da Kış Turizmi ve Gelişme Olanakları*. İstanbul Ticaret Odası Yayın No:1998-18, İstanbul.
- Jaakson, R. (1998). "Tourism Development in Peripheral Regions of Post-Soviet States: A Case Study Of Strategic Planning On Hiiumaa, Estonia", *International Planning Studies*, 3(2), 249-272.
- Katkat, D. ve Mızrak, O. (2010). Yaz ve Kış Turizmlerinin Türkiye Ekonomisine Katkılarının Karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8 (4).

- Keskin, E. ve Örgün, E. (2015). "Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Sürdürülebilir Turizm Olgusunun Kavramsal Analizi: Ürgüp Örneği". *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3/1: 30-40.
- Keskin, E., Örgün, E., & Akbulut, B. A. (2017). "Gastronomi Kavramının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Analiz". *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(3), 255-267.
- Koşan, A. (1994). *Turizm Faktörünün Bölgelerarası Dengesizliği Gidermede Etkisi ve Erzurum Palandöken - Kış Sporları Turizm Merkezi Projesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mursalov, M. (2009). *Bir Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Olarak Kış Turizmi ve Kış Turizmi Açısından Azerbaycan'ın Guba - Haçmaz Turizm Bölgesinin Arz Potansiyeli* (Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Polat, G. (2013). "9. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi Tekniği ile Tespiti". *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)* Cilt 7, Sayı 1, Haziran 2013, sayfa 97-120.
- Özçoban, E. (2019). "Türkiye'de Kış Turizmi ve Erciyes Kayak Merkezi Üzerine Bir Değerlendirme" *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(3), 1606-1625.
- Shackley, M. (2006). *Atlas of Travel and Tourism Development*, Butterworth-Heinemann, USA.
- Sirel, B. (1995). *Berdan Nehri (Tarsus Çayı) Yukarı Havzası'nın Yayla Turizm Açısından Kullanımı Üzerinde Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Somuncu, M. (2002). "2002 Dünya Dağlar Yılında ve Türkiye'de Dağ Turizmi". *II. Turizm Şûrası Bildirileri*, I. Cilt. 185-192. Ankara.
- Şimşek, M. (2013). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) Konusundaki Bilişsel Yapılarının ve Alternatif Kavramlarının Kelime İlişkilendirmesi Testi İle Belirlenmesi". *4. Ulusal İlköğretim Bölümleri Öğrenci Kongresi*, Nevşehir Üniversitesi, 65-75.
- Tür, E. (2018). "Türkiye ve İsviçre'nin Kış turizmi Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma" *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 10-31.
- Ülker, İ. (1992). *Dağ Turizmi Planlama Yöntemleri, Yüksek Dağlarımız Kayak Merkezleri*. T. C. Turizm Bakanlığı.
- Üzel, N. M. (2003). *Dünyada ve Türkiye'de Kış Turizmi ve Örnek Alan Erciyes Turizm Merkezi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Vanat, L. (2019). *2019 International Report on Snow & Mountain Tourism Overview of the Key Industry Figures For Ski Resorts (No Ed. 11)*.

Won, D. and Hwang, S. (2009). "Factors Influencing the College Skiers and Snowboarders' Choice of a Ski Destination in Korea: a Conjoint Study" *Managing Leisure*, 14(1), 17-27.

Yücel, C. (2005). *Dünyada Kar Turizmi ve Türkiye*. TÜRSAB AR-GE Departmanı.

Zeydan, Ö. ve Sevim, B. (2008). "İklim Değişikliğinin Kış Turizmine Etkileri" *TMBOB İklim Değişimi Sempozyumu*, Meteoroloji Mühendisleri Odası. 156-171, Ankara.

İnternet Kaynakları

<https://bolu.ktb.gov.tr/TR-69987/kis-turizmi.html> Erişim Tarihi: 01.11.2019

<https://bursa.ktb.gov.tr/TR-70247/kis-turizmi.html> Erişim Tarihi: 01.11.2019

<https://erzurum.ktb.gov.tr/TR-56072/kis-turizmi.html> Erişim Tarihi: 01.11.2019

<https://kars.ktb.gov.tr/TR-54878/kis-turizmi-ve-kis-sporlari.html> Erişim Tarihi: 01.11.2019

<https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-183324/erciyes-kayak-merkezi.html> Erişim Tarihi: 01.11.2019

<https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10177/kis-sporlari-turizm-merkezlerine-iliskin-genel-bilgiler.html>, Erişim Tarihi: 01.11.2019

<http://www.sarikamis.gov.tr/sarikamis-kayak-merkezi> Erişim Tarihi 01.11.2019